

Keskiviikko 11. maaliskuuta 2009

Romanien yhteiskunnallinen tilanne ja heidän työmarkkinoille pääsemisensä parantaminen EU:ssa

P6_TA(2009)0117

Euroopan parlamentin päätöslauselma 11. maaliskuuta 2009 romanien yhteiskunnallisesta tilanteesta ja heidän työmarkkinoille pääsemisensä parantamisesta EU:ssa (2008/2137(INI))

(2010/C 87 E/12)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon EY:n perustamissopimuksen 3, 6, 7, 29 ja 149 artiklan ja erityisesti vaatimuksen, että jäsenvaltioiden on varmistettava yhdenvertaiset mahdollisuudet kaikille unionin kansalaisille,
- ottaa huomioon EY:n perustamissopimuksen 13 artiklan, jonka nojalla yhteisö voi ryhtyä asianmukaisiin toimiin torjuakseen muun muassa rotuun tai etniseen alkuperään perustuvaa syrjintää,
- ottaa huomioon 28. huhtikuuta 2005 antamansa päätöslauselman romanien tilanteesta Euroopan unionissa ⁽¹⁾, 1. kesäkuuta 2006 antamansa päätöslauselman romaninaisten tilanteesta Euroopan unionissa ⁽²⁾, 31. tammikuuta 2008 antamansa päätöslauselman romaneja koskevasta Euroopan unionin strategiasta ⁽³⁾ sekä 10. heinäkuuta 2008 antamansa päätöslauselman etnisyyteen perustuvasta romanien väestönlaskennasta Italiassa ⁽⁴⁾,
- ottaa huomioon 9. lokakuuta 2008 antamansa päätöslauselman yhteiskunnallisen osallisuuden edistämisestä ja köyhyyden, myös lasten köyhyyden torjumisesta EU:ssa ⁽⁵⁾,
- ottaa huomioon rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta 29. kesäkuuta 2000 annetun neuvoston direktiivin 2000/43/EY ⁽⁶⁾ sekä yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista 27. marraskuuta 2000 annetun neuvoston direktiivin 2000/78/EY ⁽⁷⁾,
- ottaa huomioon 2. heinäkuuta 2008 päivätyyn komission tiedonannon ”Uudistettu sosiaalinen toiminta-ohjelma: mahdollisuudet, väylät ja yhteisvastuu 2000-luvun Euroopassa” (KOM(2008)0412) (komission tiedonanto uudistetusta sosiaalisesta toimintaohjelmasta),
- ottaa huomioon komission 2. heinäkuuta 2008 antaman ehdotuksen neuvoston direktiiviksi uskonnosta tai vakaumuksesta, vammaisuudesta, iästä tai sukupuolisesta suuntautumisesta riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta (KOM(2008)0426),
- ottaa huomioon 17. kesäkuuta 2008 vahvistamansa kannan ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi Euroopan köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan teemavuodesta (2010) ⁽⁸⁾,
- ottaa huomioon 23. toukokuuta 2007 antamansa päätöslauselman ihmisarvoisesta työstä kaikille ⁽⁹⁾,
- ottaa huomioon 1. helmikuuta 1995 tehdyn Euroopan neuvoston puiteyleissopimuksen kansallisten vähemmistöjen suojelusta sekä 4. marraskuuta 1950 tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamisesta,

⁽¹⁾ EUVL C 45 E, 23.2.2006, s. 129.

⁽²⁾ EUVL C 298 E, 8.12.2006, s. 283.

⁽³⁾ Hyväksytyt tekstit, P6_TA(2008)0035.

⁽⁴⁾ Hyväksytyt tekstit, P6_TA(2008)0361.

⁽⁵⁾ Hyväksytyt tekstit, P6_TA(2008)0467.

⁽⁶⁾ EYVL L 180, 19.7.2000, s. 22.

⁽⁷⁾ EYVL L 303, 2.12.2000, s. 16.

⁽⁸⁾ Hyväksytyt tekstit, P6_TA(2008)0286.

⁽⁹⁾ EUVL C 102 E, 24.4.2008, s. 321.

Keskiviikko 11. maaliskuuta 2009

- ottaa huomioon 10. joulukuuta 1984 tehdyn, kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen YK:n yleissopimuksen,
 - ottaa huomioon 27. marraskuuta 2003 hyväksytyyn Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (Etyj) toimintasuunnitelman, joka koskee romanien tilanteen parantamista Etyjin alueella,
 - ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeusviraston vuosikertomuksen 2007, jossa käsitellään rasismia ja muukalaisvihaa jäsenvaltioissa,
 - ottaa huomioon 2. helmikuuta 2005 annetun romanien integraation vuosikymmentä koskevan julkilauseuman ja 12. toukokuuta 2005 perustetun romanien koulutusrahaston,
 - ottaa huomioon komission vuonna 2005 julkaiseman selonteon romanien tilanteesta laajentuneessa Euroopan unionissa,
 - ottaa huomioon etnisten vähemmistöjen yhteiskuntaan integroitumista ja täysimääräistä osallistumista työmarkkinoille käsittelevän korkean tason asiantuntijaryhmän laatiman raportin etnisistä vähemmistöistä työmarkkinoilla ja kiireellisestä tarpeesta tehostaa sosiaalista osallisuutta ("Ethnic Minorities on the Labour Market – An Urgent Call for Better Social Inclusion"), jonka komissio julkaisi huhtikuussa 2007,
 - ottaa huomioon Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutetun vuonna 2006 julkaiseman loppuraportin romanien ja travellerien ihmisoikeustilanteesta Euroopassa,
 - ottaa huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta "Vähemmistöjen integroituminen — Romanit" ⁽¹⁾,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 45 artiklan,
 - ottaa huomioon työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnan mietinnön ja naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnan lausunnon (A6-0038/2009),
- A. katsoo, että Euroopan unionin viimeisimpien laajentumisten seurauksena syntynyt sosiaalisen integraation tarve on luonut uusia haasteita, joista on selviydyttävä uusissa demografisissa ja taloudellisissa olosuhteissa, ja että vaikka kyseisiä haasteita on käsiteltävä kaikissa jäsenvaltioissa, Keski- ja Itä-Euroopan jäsenvaltioiden tilanne on muita vaikeampi niiden viimeisten 20 vuoden rakenteellisen, taloudellisen ja sosiaalisen muutoksen vuoksi; toteaa, että haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien, kuten romanien, tilanne on kaikkein vaikein,
- B. toteaa, että jäsenvaltioissa, joiden teollisuussektori on romahtanut, alueiden kehitysnäkymät ovat huonontuneet ja sen seurauksena monet romanit ovat ajautuneet yhteiskunnan marginaaliin köyhyyden lisääntyessä nopeasti; huomauttaa ja toistaa, että tämän prosessin aikana romanien jäsenvaltion kansalaisuutta ja unionin kansalaisuutta koskevan oikeuden merkitys on vähentynyt ja että laajentumisesta koituneet edut eivät ole tavoittaneet asianmukaisesti romaniväestöä, mikä on syventänyt entisestään romanien marginalisoitumista ja heihin kohdistuvan moninkertaisen syrjinnän riskiä;
- C. katsoo, että romanien yhdenvertaisten mahdollisuuksien edistämistä koskevassa poliittisessa strategiassa on selviydyttävä erittäin monitahoisesta sosiaalisesta ongelmasta, koska Euroopan suurinta etnistä vähemmistöä edustavilla romaneilla on samat ongelmat kuin muillakin ryhmillä, ja strategiaa voidaan auttaa parhaiten kattavalla romanistrategialla ja alakohtaisten politiikkojen koordinoituilla välineillä ja niille annettavalla rahoitustuella,

(1) EUVL C 27, 3.2.2009, s. 88.

Keskiviikko 11. maaliskuuta 2009

- D. ottaa huomioon, että travellerit muodostavat erillisen etnisen ilmiön, jota voitaisiin perustellusti tarkastella erillisenä kysymyksenä niin ihmisoikeuksien kannalta kuin sosiaali- ja työmarkkina-asioiden osalta,
- E. ottaa huomioon, että romaniväestön kotouttaminen yhteiskuntaan ei ole yksipuolinen vaan monenvälinen prosessi ja että romanit on otettava aktiivisesti mukaan päätöksentekoprosessiin, kun laaditaan sosiaalista osallisuutta koskevia politiikkoja,
- F. katsoo, että romanien elinolot, heidän terveydentilansa ja koulutustasonsa määräävät heidän sosiaalisen tilanteensa ja tilanteensa työmarkkinoilla, ja niitä käytetään usein tekosyynä rasismille ja romanien sulkemiselle vallitsevan yhteiskunnan ulkopuolelle, ja ne hidastavat elintason kohentumista ja estävät näin romaneja nauttimasta perusuonteisia ihmis- ja kansalaisoikeuksia,
- G. katsoo, että keho liikenneinfrastruktuuri, julkishallinnon elinten ja palvelujen, erityisesti korkeatasoisten koulutus- ja terveydenhuoltopalvelujen, puuttuminen ja yritysten kaikkoaminen pakottavat nuoret muuttamaan taloudellisista syistä pois kotiseudultaan, mikä lisää alueellisia eroja ja pahentaa gettoistumista,
- H. katsoo, että on erittäin tärkeää juuri ennen Lissabonin prosessin toisen vaiheen päättymistä arvioida romanien yhteiskunnallista tilannetta ja työllistymisnäkyviä ja päättää, mitä asiassa olisi tehtävä,
- I. ottaa huomioon rakennerahastojen ja koheesiorahaston merkityksen kotoutumisen edistämiseksi ja paisee merkille, että romanien kohtaamien sosiaalisten ongelmien monimutkaisuuden vuoksi ei voida kuvitella, että ne voitaisiin ratkaista pelkästään rakennerahastoille ja koheesiorahastolle luonteenomaisen hankejärjestelmän puitteissa,
- J. pitää välttämättömänä aiempien hyvien käytänteiden tunnustamista, mutta katsoo, että niiden validius on ajallisesti ja paikallisesti rajattua,
- K. ottaa huomioon, että useilla romaniyhteisöillä on nykyään taipumus pysyä paikoillaan sen sijaan, että ne siirtyisivät alueille, joilla saattaisi olla parempia työtilaisuuksia,

Romanit työvoimamarkkinoilla: pääsy vai ulkopuolelle sulkeminen?

1. katsoo, että tarvitaan koordinoitu lähestymistapa, jonka mukaisesti parannetaan romaniyhteisön työ- ja elinoloja ja jolla on seuraavat kolme tavoitetta:

- romanien taloudellisten mahdollisuuksien parantaminen,
- inhimillisen pääoman kehittäminen, ja
- sosiaalisen pääoman vahvistaminen ja yhteisön kehittäminen;

2. kiinnittää huomiota siihen, että romaneja koskevilla politiikoilla ei ole useinkaan parannettu heidän tilannettaan; pyytää, että kaikissa unionin ja jäsenvaltioiden toimissa, jotka koskevat erityisesti romaneja, romaniyhteisön sidosryhmät otetaan mukaan päätöksentekoon, jotta kunnioitetaan heidän omaa järjestäytymiskykyään ja vastuutaan;

3. toteaa, että romanilasten ongelmat palvelujen piiriin pääsyssä ja heihin kohdistuvat sosioekonomiset ongelmat haittaavat heidän varhaiskehitystään ja estävät heitä saamasta laadukasta koulutusta käytännössä; toteaa, että nämä ongelmat puolestaan vaikuttavat kielteisesti heidän tunnekehitykseensä ja sosiaaliseen, fyysiseen ja henkilökohtaiseen kehitykseensä sekä heidän myöhempiin mahdollisuuksiinsa työvoimamarkkinoilla ja sitä kautta heidän kotoutumiseensa vallitsevaan yhteiskuntaan;

Keskiviikko 11. maaliskuuta 2009

4. panee merkille, että koulutusjärjestelmät ovat valikoivia ja että vaikka jäsenvaltiot ovat ponnistelleet segregaatian lopettamiseksi, lukemattomat erilaiset järjestelmät, jotka on näennäisesti tarkoitettu torjumaan nykyistä segregatiota, tosiasiaa usein kärjistävät sosiaaliryhmien välisiä eroja ja haittaavat suuresti köyhiä, erityisesti romaneja, jotka ovat ajautuneet syöksykierteeseen; korostaa, että tarvitaan kohdennettuja koulutuspoliittisia toimia, joilla autetaan romaniperheitä ja kannustetaan heitä aktiiviseen osallistumiseen;
5. korostaa, että vaikka nuorten romanien osuus tiettyjen jäsenvaltioiden toisen asteen ja korkea-asteen koulutuksessa on kasvanut, heidän koulutustasonsa on edelleen selvästi EU:n keskiarvon alapuolella; panee merkille toisaalta työvoimapulan ja toisaalta suurtyöttömyyden, joka on yhteydessä romanien heikkoon koulutustasoon; kehottaa jäsenvaltioita ja EU:ta auttamaan romaneja ensisijaisesti parantamaan koulutustasoaan; kiinnittää huomiota siihen, että vaikka muodollinen pätevyys puuttuisi, romanien asemaa työmarkkinoilla on mahdollista parantaa myös laatimalla järjestelmä käytännön taitojen tunnustamisesta;
6. kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan, että romaninaisilla ja -tytöillä on yhtäläiset mahdollisuudet laadukkaaseen opetukseen, ja kehittämään kannustimia (esimerkiksi ammatillisia kehittymismahdollisuuksia), joilla voidaan houkutella päteviä opettajia huono-osaisilla alueilla sijaitseviin kouluihin erityisesti maaseutukuntiin, joissa on huomattava romaniväestö;
7. kehottaa jäsenvaltioita parantamaan romaninaisten pääsyä ammatilliseen koulutukseen ja mukauttamaan ammattikoulutusta paikallisten työmarkkinoiden tarpeisiin, jotta romaninaiset saavat työmarkkinoilla vaadittavia taitoja;
8. panee merkille, että valtaosa loppututkinnon suorittaneista romaneista ei palaa yhteisönsä yliopisto-opintojen jälkeen ja että erät heistä kieltävät taustansa tai heitä ei enää hyväksytä yhteisöön, kun he yrittävät palata takaisin;
9. suosittaa laatimaan kattavan ohjelmakokonaisuuden, jolla kannustetaan loppututkinnon suorittaneita romaneja palaamaan yhteisönsä ja tuetaan heidän työllistymistään omissa yhteisöissään ja niiden etujen mukaisesti;
10. toteaa, että romaniväestöllä on erityisiä vaikutuksia joidenkin jäsenvaltioiden väestöpyramidiin; panee merkille, että vaikka romanilasten osuus väestöstä on suuri, heidän elinajanodotteensa on 10 vuotta alhaisempi kuin valtaväestöön kuuluvilla;
11. toteaa, että vaikka jäsenvaltiot ovat käyttäneet huomattavasti EU:n varoja ja omia varojaan pitkäaikaistyöttömien työllistämiseen, EU:n tasolla ei ole vielä löydetty yhtenäistä ratkaisua: jäsenvaltiot ratkovat ongelmia hyvin eri tavoin ja hyvin eriävin panostuksin eivätkä ole luoneet tilaisuuksia työmarkkinoille paluulle pitkällä aikavälillä, vaan ovat toimenpiteillään, kuten julkiset työllistämishjelmat, pahentaneet entisestään romaneiden leimautumista; kehottaa sekä EU:ta että jäsenvaltioita vaihtamaan politiikkansa yhtenäistettyyn lähestymistapaan, jolla puututaan romanien ongelmien kaikkiin näkökohtiin;
12. kehottaa jäsenvaltioita mukauttamaan ammatillisia koulutusohjelmiaan paikallisten työmarkkinoiden tarpeita vastaaviksi ja tarjoamaan kannustimia työnantajille, jotka tarjoavat kouluttamattomille ihmisille (romanit mukaan lukien) työtä ja koulutusta sekä mahdollisuuksia hankkia käytännön kokemusta suoraan työpaikalla;
13. kehottaa jäsenvaltioiden viranomaisia ja paikallisia viranomaisia tekemään vuosittain sukupuolen mukaan jaoteltuja arvioita uudelleen työllistymisen asteesta sellaisten pitkäaikaistyöttömien keskuudessa (romanit mukaan lukien), jotka ovat suorittaneet työmarkkinakoulutuksen, ja saadun kokemuksen perusteella laatimaan uusia menetelmiä ja käynnistämään koulutusohjelmia, jotka on sovitettu paikallisten kykyjen ja taloudellisten tarpeiden mukaisiksi;
14. kehottaa jäsenvaltioita käyttämään EU:n rahoitusta romaniperinteiden säilyttämiseen ja suojeluun;

Keskiviikko 11. maaliskuuta 2009

15. yhtyy komission näkemykseen, että aikuiset romanit ovat hyvin epäedullisen asemansa vuoksi ali-edustettuina työssä käyvän väestön joukossa ja elinikäisessä oppimisessa, heiltä puuttuu usein mahdollisuus käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa ja he ovat yliedustettuina pitkäaikaistyöttömien ja vähempiarvoista työtä tekevien joukossa, mikä muodostaa suurimman esteen heidän sijoittautumiselleen työmarkkinoille; kehottaa sen vuoksi panemaan tehokkaasti täytäntöön direktiivin 2000/78/EY, jolla kielletään uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään taikka sukupuoliseen suuntautumiseen perustuva syrjintä työssä ja ammatissa;
16. pitää tärkeänä toteuttaa erityisiä yhteisön toimia, joilla edistetään romanien pääsyä ammatillisiin koulutusohjelmiin;
17. muistuttaa jäsenvaltioita siitä, että tämä yhteiskunnallinen kahtiajako saattaa pakottaa monet työtä hakevat romanit siirtymään laillisilta markkinoilta pimeäksi työvoimaksi ja että tarvitaan sekä unionin että jäsenvaltioiden tason koordinoituja toimia näiden henkilöiden houkuttelemiseksi takaisin laillisiin töihin, joissa heillä on työhön liittyviä oikeuksia ja oikeus sosiaaliturvaan;
18. katsoo, että on toteutettava toimia kattavan sosiaalis-taloudellisen ohjelman edistämiseksi, tilapäiset toimet asianmukaisten asuinolojen järjestämiseksi mukaan luettuina;
19. kiinnittää erityistä huomiota siihen, että epäpätevän ja ammattitaidottoman työvoiman liikkuvuuden kannustaminen voi pahentaa jo nyt moninkertaiselle syrjinnälle erittäin alttiina olevien romaninaisten syrjintää ja estää heidän tilanteensa parantamisen työmarkkinoilla;
20. kehottaa jäsenvaltioiden hallituksia parantamaan romaninaisten taloudellista riippumattomuutta helpottamalla heidän itsenäistä työllistymistään pk-yrittäjinä ja helpottamalla mikroluottojen saantia sekä kannustamalla palvelutaloutta heidän omilla asuinalueillaan romaninaisten tietämyksen ja asiantuntemuksen lisäämiseksi;
21. kehottaa jäsenvaltioiden hallituksia kehittämään muun muassa verotuksellisen kannustinjärjestelmän yrityksille, jotka palkkaavat romaninaisia;
22. pitää tarpeellisena ottaa huomioon, että nykyiset Euroopan aluekehitysrahastoa koskevat säännöt eivät mahdollista romaniasuinalueiden lopettamista EU-varojen turvin, sillä asuttamiskustannusten tukiel-poisuuden väestömäärää koskeva alaraja on vuoden 2004 jälkeen liittyneiden jäsenvaltioiden kannalta sillä tasolla, että se ei mahdollista kaikkein kehoimmassa oloissa pienimmillä asuinalueilla asuvien tukemista;
23. korostaa, että romanien sosiaalisten ja taloudellisten ongelmien ratkaiseminen edellyttää kattavaa lähestymistapaa ja pitkän aikavälin koordinoitua ratkaisua, johon kuuluvat asuminen, koulutus, terveydenhoito ja työmarkkinapolitiikat; ehdottaa tämän vuoksi komissiolle ja jäsenvaltioille, että kaikkia toimenpiteitä, joilla pyritään parantamaan romanien tilannetta, pidettäisiin erottamattomana osana toimenpiteitä, joilla on tarkoitus tukea aluekehitystä ja sosiaalista osallisuutta;
24. katsoo, että jäsenvaltioiden olisi hyödynnettävä rakennerahastoja ja koheesiorahastoa koskevien määräysten tarkistamista, minkä ansiosta monitahoisiin ohjelmiin saadaan lisää liikkumavaraa kun eri rahastojen välillä voidaan tehdä siirtoja yli 10 prosentin arvosta;
25. suhtautuu myönteisesti ehdotukseen uudeksi kattavaksi direktiiviksi, jonka tarkoituksena on torjua ikään, vammaisuuteen, sukupuoliseen suuntautumiseen, uskontoon tai vakaumukseen perustuvaa työelämän ulkopuolista syrjintää, ja kehottaa panemaan tehokkaasti täytäntöön direktiivin 2000/43/EY; katsoo, että komission olisi sosiaalisen toimintaohjelman hengessä yksilöitävä kohdennettuja toimia ja laadittava monipuolisia ohjelmia, joilla pyritään poistamaan romanien syrjintä ja leimaaminen ja romaniyhteisöjen rikollisina pitäminen;
26. korostaa, että romanien sosiaalisen osallisuuden ja työmarkkinoille pääsyn edistämisen perusedellytys on se, että heille myönnetään yhdenveroiset sosiaaliset ja poliittiset oikeudet; kehottaa jäsenvaltioita ja ehdokasvaltioita tässä yhteydessä luomaan strategian, jolla lisätään romaneiden osallistumista vaaleihin äänestäjinä ja ehdokkaina kaikilla tasoilla;

Keskiviikko 11. maaliskuuta 2009

27. pitää tärkeinä mikroluottoja, joita on suositeltu useista eri syistä uudistettua sosiaalista toimintaohjelmaa koskevassa komission tiedonannossa ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnossa ja joiden avulla voidaan vähimmäisresurssit tarjoamalla saada kaikkein köyhimmät ihmiset ottamaan vastuu itsestään ja kehittämään yrittäjävalmiuksiaan ja luovuuttaan ja antaa myös luottoa, jonka turvin henkilö voi kattaa itsensä työllistämiseen liittyvät kulut;
28. kannattaa EU:n toimielinten ehdotusta, että julkishallinnossa työskentelevien romanien määrää olisi yhtäläisen kohtelun periaatteen nimissä lisättävä; muistuttaa kuitenkin, että tähän tarvitaan hallitusten kannustavan työvoimakoulutus- ja henkilöstöpolitiikan ohella myös ryhtymistä erityisiin ponnisteluihin ja aktiivisiin toimiin sen puolesta, että yleinen mielipide hyväksyy tämän periaatteen;
29. painottaa, että muun muassa sosiaaliset markkinat, terveydenhuolto, kotipalveluala, julkiset ateriapalvelut ja lastenhoitoalan palvelut voivat luoda uusia työpaikkoja työttömille romaneille, erityisesti naisille; toistaa kuitenkin, että sosiaaliset markkinat edellyttävät pysyvää yhteyttä palvelun tarjoajan ja käyttäjän välillä ja että näin ollen romanityöntekijöiden määrän lisääminen näillä aloilla on mahdollista vain sosiaalisen hyväksynnän ilmapiirissä, jota tällainen työllistäminen kuitenkin vain edistäisi;
30. kehottaa jäsenvaltioita ryhtymään asianmukaisiin toimiin rotuvihan ja romaneihin kohdistuvaan syrjintään ja väkivaltaan yllyttämisen poistamiseksi tiedotusvälineistä ja kaikista viestinnän muodoista; kehottaa joukkoviestimiä ottamaan käyttöön hyviä käytäntöjä henkilöstön palkkaamisessa niin, että se ilmentää koko väestön koostumusta;
31. katsoo, että romaninaiset ovat usein harmaan talouden toimijoita ja heidän työllisyysasteensa on hyvin alhainen; katsoo, että moninkertaisen syrjinnän, suuren työttömyyden ja köyhyyden poistamiseksi kohdennetuissa politiikoissa olisi keskityttävä varmistamaan romaninaisten pääsy työmarkkinoille, mikä on ennakkoehto heidän sosiaalisen ja perheeseen liittyvän asemansa parantamiselle;
32. katsoo, että romaninaisten työllistymistä olisi edistettävä myös sosiaaliturvajärjestelmien työllisyyttä tukevilla toimilla sekä asianmukaisilla koulutus- ja erikoistumismahdollisuuksilla, jotka valmentavat heitä pitkällä aikavälillä työhön, jolla he voivat ansaita elantonsa, ja mahdollistavat perhe- ja työelämän yhteensovittamisen; kehottaa jäsenvaltioita toteuttamaan toimenpiteitä, joilla voidaan saada lisää päivähoitopaikkoja romanilapsille, vaikka heidän äitinsä olisikin kotona muiden lasten kanssa;
33. korostaa, että paremmat asunto-olot ja terveydenhuolto voisivat parantaa romaninaisten työllistymistä ja lisätä heidän mahdollisuuksiaan säilyttää työpaikkansa pidempään;
34. korostaa, että sosiaali- ja työllisyyspolitiikoilla olisi tuettava kansalaisten yksilöllistä potentiaalia ja tarpeita ja luotava uusia mahdollisuuksia suurimmalle työvoimareserville eli iäkkäille, vammaisille ja kouluttamattomille köyhille, myös romaneille;
35. korostaa, että romaninaisten kohtaama moninkertainen syrjintä olisi myös tunnustettava ja sitä olisi erityisesti käsiteltävä romaninaisille suunnatuissa politiikoissa, millä voisi olla kaksinkertainen pitkän aikavälin vaikutus heihin ja muihin perheenjäseniin, erityisesti lapsiin;
36. vastustaa näkemystä, että pitkäaikaistyöttömien (joiden joukossa on paljon romaneja) työllistämiseen tarkoitetut tuet – maksettiinpa niitä sitten työnantajille tai työntekijöille – olisivat vastoin kilpailuneutraaliuden periaatetta, sillä romanien integroiminen yhteiskuntaan on yhteiskuntapolitiikan tavoite, jonka saavuttamiseksi on luotava myös tuettuja markkinapositioneja; katsoo, että on suotavampaa tukea työmarkkinoita romanien saamiseksi työmarkkinoille kuin tukea pitkäaikaistyöttömiä;
37. tunnustaa, että eräät perinteiset romaniammatit, kuten taide- ja käsityöalan ammatit, voivat sekä tukea romaniyhteisön erityispiirteiden säilyttämistä että parantaa sen taloudellista tilannetta ja sosiaalisen kotoutumisen astetta, ja pitää toivottavana tiettyjen erityisten ammatillisten toimintojen tukemista;

Keskiviikko 11. maaliskuuta 2009***Kamppailu toimeentulosta yhteiskunnan marginaalissa***

38. toteaa, että Euroopan unionin kulttuurisista ryhmistä juuri romaneille on tyypillistä vahva perhekäsitys; toteaa, että yleistä käsitystä romaniperheistä leimaa perinteisten sukupuoliroolien korostaminen, lasten suuri määrä, useamman sukupolven yhdessä asuminen, sukulaisten tiivis yhteydenpito ja suhteiden huolellinen vaaliminen; katsoo, että siksi romaniperheitä koskevien unionin ja jäsenvaltioiden ohjelmien on perustuttava tämän luonnollisen tukiverkon vahvuuksiin;

39. korostaa romanikulttuurin erityispiirteiden säilyttämisen ja esilletuomisen tärkeyttä romanien oman identiteetin suojelemiseksi ja heitä kohtaan tunnettujen ennakkoluulojen vähentämiseksi, ja pitää siksi välttämättömänä, että jäsenvaltiot ja komissio osallistuvat aktiivisemmin romanivähemmistön henkisen elämän tukemiseen;

40. yhtyy Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausuntoon, jonka mukaan romaninaisilla on alhainen asema perhehierarkiassa, he menevät nuorina naimisiin, kärsivät usein perheväkivallasta ja ovat usein prostituution ja ihmiskaupan uhreja;

41. katsoo, että tämän vuoksi romaneja koskevat unionin ja jäsenvaltioiden ohjelmat olisi kohdistettava yksilöiden ja erityisesti naisten henkilökohtaiseen vapauttamiseen perinteisistä hierarkioista ja romaniyhteisöjen jäsenten sosioekonomiseen riippuvuuteen;

42. korostaa, että romanilasten taipumus keskeyttää koulunkäynti haittaa heidän omaa koulutustaan, heidän kykyään kotoutua sosiaalisesti ja heidän mahdollisuuksiaan työmarkkinoilla, kun taas romaninaisten fyysinen ja psyykinen terveys ja koulunkäynnin keskeyttäminen vaikuttavat myös heidän lastensa terveydentilaan ja koulutukseen lisäten sosiaalista syrjäytymistä; korostaa näin ollen sellaisten palveluiden merkitystä, joilla lisätään romaninaisten tietoisuutta jakamalla heille informaatiota;

43. kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan, että olemassa oleva ja tuleva lainsäädäntö sisältää määräyksiä romaninaisten kohtaaman syrjinnän eri muotojen ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi, jotta heidän yhteiskunnallista ja taloudellista asemaansa voitaisiin parantaa ja jotta heille voitaisiin taata laadukas terveydenhuolto, lastenhoito ja koulutus, jotka ovat edellytyksiä työllistymiselle;

44. katsoo, että kotouttamisprosessi on käynnistettävä jo aikaisessa elämänvaiheessa, jotta köyhyydelle ja sosiaaliselle syrjäytymiselle voidaan tarjota vaihtoehtoja; katsoo, että siksi on luotava institutionaalinen kehys lapsille ja perheille tarkoitetuille yhteisöpohjaisille sosiaali- ja koulutuspalveluille, jotka vastaavat alueellisia ja henkilökohtaisia tarpeita, samalla kun sillä taataan laadukkaiden palvelujen yhdenvertainen saatavuus; kehottaa siksi komissiota järjestämään erityistukea romanilasten varhaiseen kotouttamiseen tarkoitetuille ohjelmille niissä jäsenvaltioissa, joissa voidaan hyödyntää EU:n rahoitusvälineitä, kuten liittymistä valmistelevalle tukiväline, rakennerahastot ja koheesiorahasto;

45. toteaa, että romanilapset ovat yliedustettuina erityiskouluissa, että suuri osa heistä on sijoitettu niihin perusteettomasti ja enimmäkseen syrjintään liittyvistä syistä; muistuttaa, että sellaisten lasten pakottaminen erityiskouluun, jotka on laittomasti luokiteltu henkisesti vammaisiksi, on syrjivää ja loukkaa vakavasti heidän perusoikeuttaan saada laadukasta opetusta ja hankaloittaa myöhempää opiskelua ja työmarkkinoille sijoittumista sekä lisää todennäköisyyttä jäädä työmarkkinoiden ulkopuolelle samalla kun se kuormittaa talousarviota;

46. yhtyy Euroopan talous- ja sosiaalikomitean ehdotukseen, että pikkulasten kehitystä varten tarvitaan koko perheelle suunnattuja monitahoisia apumuotoja, jotka on räätälöity koko perheen tarpeisiin ja joilla tarjotaan käytännön apua, kuten ns. sure start -ohjelma;

47. yhtyy Euroopan talous- ja sosiaalikomitean näkemykseen, että sosiaalietuuksien saatavuus on romaniyhteisölle heidän demografisista erityispiirteistään johtuen epäsuhtaista; korostaa, että sosiaalietuuksilla on määrä kompensoida yksilöllisestä elämäntilanteesta, lasten hoitamisesta ja muista yhteiskunnan kannalta hyödyllisistä sitoumuksista aiheutuvia rasitteita tai puutteita;

Keskiviikko 11. maaliskuuta 2009

48. yhtyy Euroopan talous- ja sosiaalikomitean suositukseen, että työpaikkaansa vaihtaville pitäisi tarjota erityistukea, jotta edistettäisiin virallisille työmarkkinoille osallistumista; korostaa, että laillisesta työnteosta on tehtävä houkutteleva vaihtoehto sekä työnantajan että työntekijän kannalta;

49. korostaa, että romanien työiän aikainen syrjäytyminen heikentää heidän mahdollisuuksiaan käyttää terveystalvveluja ja pahentaa tilannetta heidän vanhuusiässään; painottaa myös, että jo varhain aloitettu työnteko, toistuva työttömyys, työsuojelun puute ja usein fyysisesti raskaan ja eläkettä kerryttämättömän pimeän työn tekeminen estää romaneja saamasta asianmukaisia eläkeoikeuksia ja riistää heiltä ihmisarvoisen vanhuuden;

50. suositaa, että komissio tekee aloitteen selvittääkseen tehokkaimmat menetelmät Euroopan unionin suurimman vähemmistön sosiaalisen, taloudellisen ja kulttuurisen kotoutumisen tukemiseksi, ja korostaa komission ja jäsenvaltioiden hallitusten välisen yhteistyön välttämättömyyttä sellaisten erityistoimien toteuttamiseksi, joilla pyritään ratkaisemaan romanien monimutkaiset ja valtioiden rajat ylittävät ongelmat;

Päätelmät

51. katsoo, että romanien kielen ja kulttuurin vaaliminen kuuluu yhteisön arvoihin; ei kuitenkaan kannata ajatusta, että romanit olisivat valtiottoman "Euroopan kansan" jäseniä, koska se vapauttaisi jäsenvaltiot niiden vastuusta ja kyseenalaistaisi yhteiskuntaan integroitumisen onnistumisen;

52. kiinnittää jäsenvaltioiden huomiota siihen, että romaniyhteisöihin kohdistuvien kohtuuttomien toimien toteuttaminen saattaa pahentaa kyseisen vähemmistön jo ennestään vaikeaa tilannetta ja heikentää heidän kotoutumismahdollisuuksiaan;

53. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita toimimaan yhteistyössä kansalaisjärjestöjen, romaniyhteisöjen ja niiden johtajien kanssa, jotta voidaan kehittää romanien sosiaalista osallisuutta koskeva yhteisesti hyväksytty suunnitelma, joka pannaan täytäntöön läheisen kumppanuuden hengessä;

54. kehottaa jäsenvaltioita suunnittelemaan ja toteuttamaan hankkeita, joiden tarkoituksena on torjua romaneja koskevia kielteisiä stereotyyppioita kaikilla tasoilla ja joita voidaan tukea rakennerahastoista ja koheesiorahastosta sekä erityisohjelmilla, kuten Progress, ja Euroopan kulttuurienvälisen vuoropuhelun teemavuoden 2008 sekä köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjumisen teemavuoden 2010 kaltaisilla aloitteilla;

55. katsoo, että vaikka romanien sosiaalisen ja taloudellisen tilanteen parantaminen on ollut merkittävä seikka laajentumisprosessissa, edistys on ollut yleisesti ottaen rajallista; kehottaa jäsenvaltioita ja komissiota tarkistamaan aikaisempia ja nykyisiä ohjelmia ja aloitteita sekä arvioimaan niiden tuloksia; katsoo, että Euroopan unionin velvollisuutena on sovittaa yhteiskunnallista osallisuutta koskevat välineet paremmin ja tiiviimmin yhteen ja että tällä olisi edistettävä köyhyyden torjumista ja romanien pääsyä parempiin, pitempiaikaisiin ja vakaampiin työsuhteisiin, näytettävä suuntaa tehokkaammalle yhteiskunnalliselle osallisuudelle ja sosiaaliselle suojelulle ja analysoitava poliittisia kokemuksia ja vastavaroista oppimista sekä luotava järjestelmä parhaiden käytäntöjen analysoimiseksi johdonmukaisesti;

56. kehottaa komissiota arvioimaan erityisesti kunkin alakohtaisen politiikan tavoitteiden ja välineiden vaikutuksia romaneihin sekä kehittämään yhtenäisen poliittisen strategian, jolla päästään hyvään koordinointiin; kehottaa komissiota integroituja ilmaisimia ja yhteiskunnallisen osallisuuden avointa koordinoitunutta menetelmää koskevista selonteista pyytämään jäsenvaltioita kiinnittämään huomiota romanien tilanteen muuttamiseen; kehottaa komissiota seuraamaan syrjinnän laajuutta ja arvioimaan säännöllisesti jäsenvaltioissa ja ehdokasvaltioissa elävien romanien tilannetta koulutuksessa, työllisyydessä, sosiaaliasiassa, terveydenhuollossa ja asumisessa tapahtuneiden muutosten osalta;

57. kehottaa komissiota pyytämään jäsenvaltioita ottamaan mahdollisimman pian käyttöön selkeitä työllisyysohjelmia heikossa asemassa olevia ryhmiä varten, työelämässä oleva romaniväestö mukaan luettuna, sekä toteuttamaan heidän vaiheittaisen työmarkkinoille integroitumisen helpottamiseksi tukitoimia, joilla torjutaan sosiaaliturvajärjestelmän aiheuttaman riippuvuuden vaikutuksia;

Keskiviikko 11. maaliskuuta 2009

58. kehottaa komissiota toimimaan yhteistyössä erilaisten kansainvälisten organisaatioiden kanssa ja tukemaan sellaisen romanikysymysten asiantuntijoiden muodostaman tutkijaverkoston kehittämistä, joka tuottaa tieteellistä tietoa ja tukea tutkimusten, analyysien ja todistusaineiston keräämisen avulla ja laatimalla suosituksia romanikysymyksen käsittelemiseksi, päättämään toimintaohjelmista, kuvaamaan romaniasioita asianmukaisesti mainittujen organisaatioiden laatimien tiivistelmien perusteella ja laatimaan koko EU:ta koskevan arvion vähintään joka toinen vuosi;

59. arvostelee jäsenvaltioita, jotka eivät ole vielä ratifioineet vuonna 1995 tehtyä Euroopan neuvoston puitesopimusta kansallisten vähemmistöjen suojelusta; kehottaa näitä jäsenvaltiota ratifioimaan sopimuksen pikaisesti; kehottaa jäsenvaltioita, jotka ovat antaneet yleissopimusta rajoittavia julkilausumia, jotka estävät romanien tunnustamisen kansalliseksi vähemmistöksi, peruuttamaan kyseiset julkilausumat;

60. suosittaa, että jäsenvaltiot

a) perustavat unionin tason asiantuntijaryhmän, johon kuuluu romanien edustajia ja jonka tehtävänä on koordinoita jäsenvaltioiden romanistrategioita ja niille osoitettujen EU-varojen käyttöä;

b) luovat kumppanuuksia romanien etuja ajavien järjestöjen ja asianomaisten valtiollisten laitostensa välille; ja

c) kehittävät välineitä, kuten edullisia luottoja tai valtiontukia, ja asettavat maataloustukea suunniteltaessa tavoitteeksi sen, romanit voivat täyttää edellytykset toimeentulonsa hankkimiseen maataloudesta, niin että sen lisäksi tai sen sijaan, että he etsisivät maatalousalan palkkatyötä, he suhtautuisivat avoimemmin ajatukseen maataloustyön uusista muodoista, sosiaaliset osuuskunnat mukaan luettuina, mikä oikeuttaisi tarvittavien voimavarojen myöntämisen;

61. katsoo, että eräissä jäsenvaltioissa kohderyhmät (asuinalueilla tai osissa asuinalueita) voidaan tavoittaa tehokkaasti soveltamalla moniongelmaisten määritelmää, mutta että näiden kohderyhmien avulla on vaikea tavoittaa perheen tai yksilön kaltaisia pienempiä yksiköitä;

62. katsoo kuitenkin, että olisi luotava oikeudelliset edellytykset vapaaehtoista ja anonymiteetin säilyttävää tiedon keräämistä ja vastaavan tietokannan luomista varten ottaen asianmukaisesti huomioon tietosuojaa ja ihmisoikeuksien suojelemista koskevat määräykset ja turvautumatta ihmisarvoa halventaviin menetelmiin; katsoo, että komission olisi ehdotettava toimia lainsäädännön muuttamiseksi vastaavasti;

63. kehottaa komissiota tukemaan romaniohjelmaa, kuten asumista, koulutusta ja työllisyyttä koskevia ohjelmia koskevien parhaiden käytäntöjen kokonaisuuden laatimista, verifiointia ja vahvistamista riippumattoman tahon toteuttamien arviointien pohjalta;

64. katsoo, että tietokannan luominen ei ole vaihtoehto ja että se on edellytys arviointijärjestelmälle, jossa punnitaan parhaiden käytäntöjen vaihtamisen ja varojen käytön vaikutuksia, ja että tätä varten tarvitaan ilmaisinjärjestelmää, joka voidaan ulottaa koskemaan kaikkia elämäntilanteita ja joka on kaikkien käytettävissä ja joka koskee ohjelman syöttö- ja panosilmaisimien ohella myös yhteiskunnallisia tuloksia ja vaikutuksia koskevien ilmaisimien käyttöä rahoitusehtona; suosittelee siksi, että komissio luo ilmaisinjärjestelmän rakennerahastoja koskevan puiteasetuksen yhteydessä ja muuta julkista tukea koskevien asetusten yhteydessä;

65. suosittaa, että komissio omaksuu johdonmukaisempia ja yhdenmukaisempia odotuksia kaikkien sellaisten EU-varoin rahoitettavien kehitysohjelmien suhteen, joilla voidaan estää romanivähemmistön sosiaalinen syrjäytyminen tai oikaista se; katsoo, että jäsenvaltioiden ja EU:n elinten olisi tarkasteltava kaikkea rakennerahastoista ja koheesiorahastosta rahoitettavaa kehitystä siltä kannalta, miten kyseinen ohjelma vaikuttaa romanien yhteiskuntaan integroitumiseen; suosittaa lisäksi, että kussakin ohjelmassa olisi valintavaiheessa annettava etusija sellaisille kehityshankkeille, joilla pyritään parantamaan erityisen epäsuotuisissa asuinolosuhteissa eläviä ja köyhiä ja työttömiä romaneja;

Keskiviikko 11. maaliskuuta 2009

66. kehottaa komissiota yhteistyössä kunkin jäsenvaltion kanssa kehittämään ja toteuttamaan laajamittaisen, suurelle yleisölle ja romaniväestölle suunnatun tiedotuskampanjan romaniväestön elinolojen parantamiseen tarkoitetuista jäsenvaltioiden ohjelmista ja niiden täytäntöönpanosta;
67. kehottaa komissiota seuraamaan jatkuvasti toimenpiteitä ja toimia, joita toteutetaan romanien aseman parantamiseksi työmarkkinoilla, sekä niiden vaikutuksia;
68. toivoo, että resursseja, joista päätetään EU:n tasolla, käytettäisiin muun muassa kohdennettuihin ohjelmiin, joissa turvaudutaan myös alan kokemusta omaavien järjestöjen asiantuntijoiden tukeen ja neuvoihin ja joilla kompensoidaan romanien ongelmia koulutuksen ja tutkintojen yhteydessä; katsoo, että jäsenvaltioiden olisi EU-varoja ja omia varojaan kohdentaessaan arvioitava – muiden alojen kuin varhaiskehityksen ja yleisen koulutuksen rahoituksesta päättäessään – ovatko tukea hakeneet paikallishallinnon elimet, organisaatiot jne. noudattaneet segregaatian poistamiseen liittyviä velvoitteitaan;
69. kehottaa komissiota rohkaisemaan kansallisia viranomaisia lopettamaan romanislummien asukkaita syrjivät häätötoimet ja kehittämään sen sijaan konkreettisia asuntohankkeita muun muassa komission, Maailmanpankin ja romaniasioiden kansalaisjärjestöjen teknisen asiantuntemuksen ja seurantamekanismien avulla; katsoo, että maaseudulla asuvien romanien asunto-ongelmien ratkaisemisen on oltava prioriteetti ja se olisi otettava erityishuomion ja toiminnan kohteeksi;
70. kehottaa komissiota kiinnittämään erityistä huomiota kansalaisyhteiskunnan organisaatioihin mutta myös romanien kykyyn organisoida itse ja tukea integroitumispolitiikkaa sekä tukemaan yhteisöjen kehitystä erityisesti hankkeilla, joilla lisätään romanien osallistumista päätöksentekoon ja heidän vastuutaan yhteistyössä tehdyistä päätöksistä;
71. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita tarkastelemaan yhteistyössä romaniasioiden kansalaisjärjestöjen kanssa nykyisiä politiikkoja ja ohjelmia, jotta aikaisemmista epäonnistuneista hankkeista voidaan ottaa opiksi;
72. kehottaa komissiota tukemaan romaniasioiden kansalaisjärjestöjä sekä EU:n että kansallisella ja paikallisella tasolla, jotta voidaan seurata romaneille kohdistettujen strategioiden ja -ohjelmien täytäntöönpanoa sekä yhteisössä annettavaa demokratia- ja ihmisoikeusvalistusta;
73. ehdottaa, että komissio ja jäsenvaltiot perustavat EU:n laajuisen foorumin, jossa sosiaaliset liikkeet, ammattiliitot ja romaneja ja heidän etujaan puolustavat kansalaisjärjestöt voivat keskustella jatkuvasti keskenään suuntaviivojen laatimiseksi ja parhaiden käytäntöjen vaihtamiseksi ja toimia siten koordinoitun unionin tason lähestymistavan edistämiseksi;
74. kehottaa jäsenvaltioita kannustamaan entistä aktiivisemmin työpaikkojen siirtoon romaniyhteisöjen asuinalueille ja rohkaisemaan romaneja siirtymään alueille, joilla on työpaikkoja;
75. muistuttaa jäsenvaltioita ja komissiota siitä, että vaikka sosiaalinen hyvinvointi on avainasemassa tuettaessa ja vahvistettaessa epäsuotuisassa asemassa olevia yhteisöjä, kuten romaneja, itsensä auttamisen edistäminen on myös tärkeätä; katsoo, että riippuvuuden sijasta riippumattomuuden kulttuuri olisi otettava pitkän aikavälin tavoitteeksi;
76. katsoo, että entistä suurempi merkitys olisi annettava sille, että luodaan paikallisia työpaikkoja sekä rohkaistaan yrittäjyyttä ja paikallisia käsityöläisiä ja kehitetään työntekoon liittyviä perustaitoja, mikä voi luoda vaurautta ja omanarvontuntoa;

*

* *

77. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden ja ehdokasvaltioiden hallituksille ja parlamenteille.
-